

УДК: 005.342:[930.251:004

Цитування:

Василенко Д. П., Бутко Л. В. Пріоритетні напрями цифровізації архівної справи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 4. С. 32–38.

Vasylenko D., Butko L. (2021). Priority areas of archive branch digitalization. *Library science. Record Studies. Informology*. 4, 32–38 [in Ukrainian].

Василенко Дар'я Павлівна,
старший викладач кафедри гуманітарних наук,
культури і мистецтва
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
dvoloshka05@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-9052-8287>

Бутко Лариса Валентинівна,
кандидат філологічних наук, доцент
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
larysabutko@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8817-3381>

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ АРХІВНОЇ СПРАВИ

Метою роботи є аналіз імплементації процесу модернізації системи управління архівною галуззю на основі засобів та інструментів цифровізації архівних установ. **Методологія.** Для вирішення завдання дослідження було використано комплекс загальнонаукових принципів (детермінізму, відображення, єдності протилежностей) і методів (аналізу і синтезу, системний і структурний, опитування, контент-аналізу, спостереження, статистичний). **Наукова новизна** полягає в розвитку теоретичних засад у галузі менеджменту архівної справи в контексті цифровізації, що включає комплекс методів аналізу, синтезу та систематизації, для розробки проблеми запровадження технологій управління процесами цифровізації архівної сфери. Процеси науково-технічного прогресу у ХХІ столітті зумовили формування державної стратегії загальної цифровізації держави. Із запровадженням інноваційних цифрових технологій у роботу архівних установ держава і суспільство отримують можливість розширити доступ до інформаційної бази, а використання сучасних методів допоможе отримати їм найбільш об'єктивну і достовірну інформацію для державного, суспільного і наукового регулювання, відкрити додаткові ресурси аналізу інформаційних багатств архівних фондів. Сучасна державна політика у галузі цифровізації українського суспільства, відкрили шлях до кардинальних змін у архівному просторі і поклала початок імплементаційним процесам у аспекті цифровізації української архівної сфери. У статті проаналізовано елементи архівної цифровізації в контексті модернізаційних перетворень суспільства і держави. **Висновки.** Весь шлях розвитку архівної галузі показує, що основне протиріччя в архівній діяльності прослідковується у відносинах традиційного та інноваційного методів роботи архівів. Причиною цього є потреба в стійких компонентах для стабілізації процесу розвитку архіву, які згодом складаються в обов'язкові інновації.

Ключові слова: архів, інновація, менеджмент, цифровізація, інформація, ребрендинг, технологізація, фонд.

Vasylenko Daria,

Senior Lecturer of the Department of Humanities,
Culture and Arts, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

Butko Larysa,

Ph.D. (Candidate of Philology),
Associate Professor, of the Department of Humanities,
Culture and Arts, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

PRIORITY AREAS OF ARCHIVE BRANCH DIGITALIZATION

The purpose of the article is the analysis of modernization process implementation of the management system of the archival facility on the basis of means and instruments of archival institutions digitization. Methodology. To resolve the tasks of the research were used traditional complex of common scientific principles (determinism, imaging, unity of opposites) and methods (analysis and synthesis, systematic and structural, questionnaire, content analysis, observation, statistical). Scientific novelty aims at the development of theoretical components in the branch of the archival institution management in the context of digitalization, which includes the methods of the analysis, synthesis, and systematization for the development of the problem of implementing the governing technologies of digitalization in the archival branch. The processes of scientific-technical progress in XXIth century caused the formation of public strategy for the common digitization of the whole state. It is analyzed the elements of archival digitalization in the context of innovative modernizations of the society and the state. With the implementation of innovative digitalized technologies into the work of archival institutions, the state and society will acquire the opportunity to expand their informational base access, using modern methods will help to receive the most truthful and authentic information about the state, society, and scientific management will open the additional resources of analysis the informational wealth of archives facilities. Conclusions. The whole way of archival facility development shows, that the main contradiction in archival activity is tracing in relation to traditional and innovational methods of work. The reason is the demand for stable components for the stabilization of archival developing processes, which eventually will form compulsory innovations.

Keywords: *archive, innovation, management, digitization, information, rebranding, technologization, fund.*

Актуальність теми дослідження. Місце архівів у сучасному світі визначається тією роллю, яку відіграє в ньому документ як оперативний регулятор різних сфер діяльності людини, суспільства і держави. Затребуваність ретроспективної документної інформації для вирішення завдань соціоекономічного розвитку країни в контексті державного і муніципального управління робить архів надійною та оперативною ланкою управлінської діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування. Сучасна державна політика у галузі цифровізації українського суспільства відкрили шлях до кардинальних змін у архівному просторі і поклала початок імплементаційним процесам у аспекті цифровізації української архівної сфери. Головним завданням сучасників є збереження і реалізація цих можливостей по відношенню до архівної галузі України та його кооперація зі світовими архівними донорами.

Загальні, історичні, спеціальні, науково-технічні та інші архіви існують як елементи, що не мають системних властивостей, що так необхідні сучасному суспільству. Органи архівного управління виконують обмежену кількість функцій і не мають достатніх повноважень для проведення єдиної архівної політики в умовах становлення нового цифрового суспільства, у тому числі й цифрової політики. Протиріччя у розвитку архівної справи проступає в тому, що, з одного боку, архівна сфера виступає як традиційна і одночасно консервативна галузь, а з іншого – з'являються нові цифрові технології на ринку інновацій, що створюють зовнішній потужний імпульс розвитку державних, муніципальних і відомчих архівів у регіонах.

Нині користувачі все частіше готові працювати не лише з паперовими, але й з оцифрованими матеріалами. Важливий напрям діяльності архівів складають проекти з оцифрування архівних фондів, спрямовані на кодування

даних для системного аналізу. Реалізація цього завдання допоможе зберегти й представити широкій аудиторії унікальний архівний матеріал, а також дасть змогу провадити відкритий інформаційних пошук.

Аналіз досліджень і публікацій. Створення цифрових копій архівних документів і подальша організація віддаленого доступу до них є вагомим чинником розвитку наукових знань й інструментом для роботи істориків, політологів, юристів, політиків, менеджерів, філософів. Ці проблеми розглянуті в працях А. Алексеєнко [1], Н. Вовк [7], Д. Володіна [8], С. Туровської, І. Смоляр [17], І. Тюрменко [18], О. Гараніна [9], Г. Баяндіна [3], С. Маккея [11], Е. Ворнера-Джонса [19], Дж. Бака [2], Т. Бімслей [4], Б. Намаде [13], К. Сільвєстрової [16] тощо. Сучасні фахівці розглядають особливості нових форматів даних в умовах впровадження інформаційних технологій, визначають основні етапи оцифрування архівних документів, натомість проблема системності процесу цифровізації залишається недослідженою тощо.

Значущим елементом існування сучасного світу є інформаційні технології, що проникли практично в усі сфери суспільної діяльності, в тому числі й в архівну сферу. Процеси науково-технічного прогресу у XXI столітті зумовили формування державної стратегії загальної цифровізації держави. Із запровадженням інноваційних цифрових технологій у роботу архівних установ держава і суспільство отримують можливість розширити доступ до інформаційної бази, а використання сучасних методів допоможе отримати їм найбільш об'єктивну і достовірну інформацію для державного, суспільного і наукового регулювання, відкрити додаткові ресурси аналізу інформаційних багатств архівних фондів. Використання інноваційних цифрових технологій допоможе значно прискорити пошук необхідної документної інформації в архівних фондах.

Під час розробки наукового дослідження було виявлено ряд нерозкритих питань щодо модернізаційних перетворень в архівній галузі. Дискусивними залишаються елементи архівної цифровізації, які потребують формулювання концептуальних особливостей реалізації програми цифровізації українських архівних установ.

Метою дослідження є аналіз імплементації процесу модернізації системи управління архівною галуззю на основі засобів та інструментів цифровізації архівних установ.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- здійснити теоретичний аналіз проблеми розвитку архівної справи на сучасному етапі;
- визначити елементи менеджменту цифровізації архівної справи і сформулювати концептуальні особливості реалізації програми цифровізації українських архівів.

Виклад основного матеріалу. У минулому основне завдання архівів полягало у забезпеченні збереження, перш за все паперових документів, однак повсюдне і масове поширення інноваційних цифрових технологій, впровадження цифрової держави, призвели до корінних змін у природі самих документів і, відповідно, у сфері документування та документообігу. На сьогодні більша частина документації створюється в електронному форматі і з плином часу обсяг електронних документів буде тільки зростати. Здатність їх прийняти, зберегти і використовувати стає життєво важливою для ефективного надання державних послуг. У зв'язку з цим, архівам необхідно йти шляхом цифровізації архівного фонду.

Розглянемо основні елементи цифровізації архівної системи. До елементів архівної цифровізації, відносимо:

- 1) створення єдиної електронної системи описів архівних фондів;
- 2) оцифрування масивів документів, що перебувають на зберіганні в архівній установі;
- 3) онлайн система подачі запитів від фізичних і юридичних осіб;
- 4) передача до архіву двох типів документів цифрового і паперового;
- 5) популяризація діяльності архівної установи на онлайн платформах.

Детально проаналізуємо кожний аспект цифровізації архівного простору України [6, 90].

Одним з перших кроків до новітньої епохи розвитку архівів є створення єдиної електронної системи описів архівних фондів, це надало б можливість громадянам працювати в онлайн системі і не витрачати час на ручний пошук необхідних справ на усіх вебсайтах архівних установ. На сучасному етапі укра-

їнські архіви у межах своєї діяльності сканують описи фондів і надають до них доступ на офіційних сайтах, але це є мало ефективним і не вирішує питання мобільності доступу до архівної інформації [15]. Особливо, враховуючи, що районні і міські архіви не завжди представлені в онлайн просторі. Наявність такої єдиної системи спростила б роботу й самих працівників архівних установ, оскільки пошук по фондах архіву відбувався б через електронну систему, наприклад за ключовими словами, хронологією, установою, яка продукувала той чи інший документ тощо.

Мабуть найголовнішим аспектом створення цифрового архівного простору є переведення в «цифру» масивів архівних документів, що перебувають на зберіганні у фондах. Як зазначає Е. Ворнер-Джонс, яка є одним з учасників проекту по оцифруванню архівних документів «De Gruyter Book Archive»: «...здійснити оцифрування неможливо самотійно, це робота для всього колективу ... розробка цифрового архіву – це не те, до чого можна несерйозно ставитися» [19]. Для масштабного проекту оцифрування документів, що знаходяться у фондах українських архівів, необхідно в першу чергу, внести зміни до штатного розпису архівних установ. Оскільки для реалізації такого проекту потрібний штат кваліфікованих працівників: оператори ПК (виконуватимуть роботу з оцифрування архівних джерел за допомогою сканерів), системні адміністратори (вноситимуть оцифровані дані на носії інформації), менеджер проекту, який керуватиме процесом реалізації задуму.

Під час оцифрування документів з'являється нове нагальне питання щодо того, яким способом і на яких носіях цифрової інформації мають зберігатися оцифровані документи. Зазначимо, що оцифровані документи можуть зберігатися: на сервері (потрібні потужні серверні), платній цифрові хмарі (не є ефективним і безпечним), жорстких дисках (не є ефективним). Перевага при виборі місця зберігання надається серверу, оскільки з технічної точки зору, він є більш вигідним і може бути під'єднаним до загальнодержавної системи зберігання архівних інформаційних джерел.

Менеджмент процесу цифровізації архівної інформації пов'язаний також з ризиками,

які потрібно враховувати на етапі планування управління. Одна з головних проблем цифровізації, про яку говорять експерти, це захист і доступ до оцифрованих документів. Дж. Бак, вважає, що оцифрування архівних документів розширить можливості доступу до них, але може порушити конфіденційність архівної інформації, тому він рекомендує архівам робити селективне оцифрування, тобто чіткій відбір того, що буде переводитися у цифровий формат. Також визначальним для архівної цифровізації у межах захисту конфіденційності архівних інформаційних джерел має бути наявність належного технічного і програмного забезпечення, яке буде відповідати стандартам захисту інформації [2].

Відзначимо, що за даними сайту Державної архівної служби, в Україні був презентований пілотний проект щодо створення єдиного інформаційного простору архіву «Archium/Архіум», робота над яким була розпочата у 2019 році Центральним державним архівом громадських об'єднань України. Як заявляють розробники, цей ресурс дозволить презентувати оцифровані документи, здійснювати їх пошук, а також робити замовлення через особистий кабінет користувача [11].

В умовах пандемії COVID-19 створення нового механізму менеджменту подання запитів до архівної установи від фізичних і юридичних осіб є особливо актуальним. Українські архіви ще до пандемії працювали через засоби електронної пошти, але її ефективність не була високою, відповідно так само, як і у період карантинних обмежень. Саме тому для направлення запитів необхідна єдина система, яку в кожному архіві буде адмініструвати окрема особа, через неї можна буде підтримувати зв'язок із заявником у режимі реального часу. Для реалізації цієї ініціативи підходить застосунок «Дія», який має необхідний функціональний інструментарій [12].

Під час планування менеджменту цифровізації архівної системи необхідно враховувати, що передача до архіву на зберігання нових справ має відбуватися, відтепер, у двох форматах: паперовому і цифровому. Для того, щоб у майбутньому позбутися проблеми відсутності цифрових копій документів. Оскільки зміни до Закону України «Про електронні

документи та електронний документообіг» [14] були внесені, вважаємо, що передача документів такого формату до архіву, не буде продукувати труднощів, а ні в архівних установах, а ні у підприємств, установ, організацій, що передають документні масиви.

Для популяризації діяльності будь-якої соціокультурної установи важливим засобом комунікації з користувачем залишаються онлайн платформи, найдієвішими з яких є вебсайти і соціальні мережі Facebook (19 млн. користувачів в Україні), Instagram (16 млн. українських користувачів) [5, 114].

Використання онлайн платформ для просування роботи архівної системи України позитивно позначається на іміджі архівної галузі. Також це зробить можливим відстеження основних новини з життя архівних установ. Відзначимо, що архівні установи з початком пандемії активно ілюструють свою роботу в соціальних мережах, особливо Facebook. Це пов'язано з тим, що архіви орієнтуються на віковий діапазон 35+, що складає основну категорію користувачів українського Facebook [6, 92].

В українському інтернет-просторі активно розвиваються вебпортали центральних і обласних архівів, а також особливе місце належить сайту Державної архівної служби України. На вебсайтах, зазвичай представлена інформація щодо роботи архіву, перелік фондів, історія архівної установи, тощо. Традиційним є проведення онлайн виставок унікальних документів, що належать НАФ [7]. Така практика особливо популярна у Центральному державному історичному архіві України м. Києва, Центральному державному архіві громадських об'єднань України, Державному архіві Миколаївської області, Державному архіві Херсонської області, а також на сайті Державної архівної служби України, де представлено колекцію унікальних історичних документів, що зберігаються в різних архівах України.

Популяризація архівної справи через онлайн засоби може бути дієвою для заохочення спонсорів, меценатів, донорських організацій тощо. Їх залучення до системи архівів України сприятиме фінансовим впливанням, які можуть бути направлені на розвиток цифровізації архіву.

Наукова новизна полягає в розвитку теоретичних засад у галузі менеджменту архівної

справи в контексті цифровізації, що включає комплекс методів аналізу, синтезу та систематизації, для розробки проблеми запровадження технологій управління процесами цифровізації архівної сфери.

Висновки. Весь шлях розвитку архівної галузі показує, що основне протиріччя в архівній діяльності проявляється у відносинах старого і нового, тобто традиційного та інноваційного. Причиною цього є, з одного боку, потреба в стійких компонентах для стабілізації процесу розвитку архівів, які згодом складаються в обов'язкові інновації, без яких неможлива динаміка розвитку даного процесу. Збереження культурної різноманітності і традицій є одним з ключових завдань тисячоліття. У зв'язку з цим, існує потреба в імplementації заходів щодо створення, розповсюдження і збереження цієї інформації в цифровій формі, що дозволить зберігати культурну спадщину для майбутніх поколінь.

1. Удосконалення менеджменту цифровізації архівної сфери призведе до задоволеності архівними послугами громадян, дасть змогу архівам монетизувати надання їхніх послуг. Надасть право вибору громадянам на отримання послуг від архіву чи здійснення особистого пошук по оцифрованих, переведених у єдиний фондний реєстр описам архівних фондів. Спростить роботу працівників архівної служби щодо надання відповіді на запити громадян і приймання архівних документів на зберігання.

2. Забезпечення більшого доступу до колекцій може об'єднати величезні, різноманітні колекції й надихнути на нові наукові праці. Завдяки пріоритетності цифрових проєктів, розподілу коштів і спільній роботі архівні установи отримають тільки позитивні зрушення в процесі зберігання колекцій документів.

3. Цифровізація створює нові виклики і навантаження для персоналу та установ, яких раніше не було. Частина проблеми полягає в тому, що в даний час немає єдиної думки щодо цифрового перетворення або збереження цифрових матеріалів, але кроки до узгодження цього процесу вже зроблені.

4. Поширення інформації щодо діяльності архівних установ у глобальній мережі Інтернет, допоможе реалізувати освітню функцію архівів серед молоді. Так, наприклад, можуть бути організовані флешмоби на

створення кращого родового дерева на основі приватного архіву. Або ж працівники архівів можуть проводити онлайн лекції на сторінках у соцмережах, на теми пов'язані з документами, які зберігаються у їхніх фондах.

5. Важливим аспектом цифровізації є кадровий склад архіву, необхідно розуміти, ар-

хівна система змінилася й тепер до штату архівної установи обов'язково повинні входити ІТ-спеціалісти, які будуть супроводжувати процес імплементації цифровізації. Також, класичні архівні професії й люди, які працюють на цих посадах мають бути лояльні до новітніх перетворень і розуміти, що ці зміни необхідні.

Список використаних джерел

1. Алексєнко А. Публікація електронних образів архівних документів: основні принципи (з досвіду роботи ЦДНТА України). *Студії з архівної справи та документознавства*. 2012. № 20. С. 132–136.
2. Bak G. For the record: Digitizing archives can increase access to information but compromise privacy. *Shutterstock*. 2021. URL: <https://theconversation.com/for-the-record-digitizing-archives-can-increase-access-to-information-but-compromise-privacy-155364> (дата звернення: 09.10.2021).
3. Баяндин Г. В. Информатизация как один из ключевых факторов развития архивного дела в России. *Молодой ученый*/ 2019. № 47 (285). С. 75–79. URL: <https://moluch.ru/archive/285/64218/> (дата звернення: 09.10.2020).
4. Beamsley T. Securing digital image assets in museums and libraries: A risk management approach. *Library Trends*. 1999. № 48 (2). P. 358–378.
5. Vasylenko D., Butko L., Maslak V., Domatrak Yu. The Role of Innovative Management Facilities in Museum Activities. *Socio-Cultural Management Journal*. 2020. № 2. P. 107-121. doi: <https://doi.org/10.31866/2709-846x.2.2020.222649>
6. Vasylenko D., Butko L., Salem D. The Archives Governance in Conditions of Archive Fund Digitization. *Socio-Cultural Management Journal*. 2021. № 1. P. 83–100. doi: <https://doi.org/10.31866/2709-846x.1.2021.235693>
7. Вовк Н. Електронні виставки архівних документів: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 5. С. 43–48.
8. Володин Д. В. Развитие методологических основ разработки и внедрения автоматизированных систем управления документами: зарубежный опыт (1990-2011 гг.) : автореф. дис. на соискание наук степени канд. истор. наук: спец. 05.25.02 / Д. В. Володин. Москва: ВНИИДАД, 2012. 24 с.
9. Гаранін О. Я. Вплив інформаційних технологій на утворення нових форм архівних джерел. *Архіви України*. 2013. № 6 (288). С. 86–94.
10. Голова Державної архівної служби України Анатолій Хромов взяв участь у презентації комплексного електронного ресурсу «Archium/Архіум» Центрального державного архіву громадських об'єднань України, створеного за безпосередньої участі компанії «Архівні інформаційні системи». 2020. URL: <http://surl.li/sluq> (дата звернення: 09.10.2020).
11. McKay S. Digitization in an Archival Environment. *Electronic Journal of Academic and Special Librarianship*. 2003. № 4. Vol. 1. URL: https://southernlibrarianship.icaap.org/content/v04n01/Mckay_s01.htm (дата звернення: 09.10.2020).
12. Назарова Є. «Держава у смартфоні» і конституційні цифрові права. Що пропонує команда Зеленського. *Радіо свобода*. 2019. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30187139.html> (дата звернення: 09.10.2020).
13. Namande B. W. Digitization of archival records: the kenya national archives and documentation service experience. 2004 URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/39670332.pdf> (дата звернення: 09.10.2020).
14. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 31.05.2005 № 2599-IV. Дата оновлення: 07.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 09.10.2020).
15. Прокоп Ю. В. Перспективні напрямки інформатизації архівної справи. 2020. URL: <http://conf.inf.od.ua/doklady-konferentsii/2020/220-prokor-yu> (дата звернення: 09.10.2020).
16. Селіверстова К. Особливості відбору аудіовізуальних документів на постійне зберігання. *Студії з архів. справи та документознавства*. 2013. № 21. С. 69–74.
17. Туровська С., Смоляр І. Електронна виставка як комунікаційна модель діяльності наукової бібліотеки. *Вісник Книжкової палати*. 2015. Вип. 3. С. 29–31.
18. Тюрменко І. Історико-культурна спадщина на веб-сайтах системи державних архівів областей України: стратегія доступу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2016. № 3. С. 70–75.

19. Warren-Jones E. How to digitise an archive. *De Gruyter*. 2018. URL: <https://blog.degruyter.com/how-to-digitise-an-archive/> (дата звернення: 09.10.2020).

References

1. Aleksieienko, A. (2012). Publication of Electronic Images of archival Documents: Basic Principles (from the Experience of the Central State Scientific and Technical Archive of Ukraine). *Studii z Arkhivnoi Spravy ta Dokumentoznavstva*, 20, pp. 132-136. [in Ukrainian]
2. Bak, G. (2021). For The Record: Digitizing Archives Can Increase Access to Information but Compromise Privacy. *Shutterstock*. Retrieved from <https://theconversation.com/for-the-record-digitizing-archives-can-increase-access-to-information-but-compromise-privacy-155364>
3. Bayandin, G. V. (2019). Informatizatsiya Kak Odin iz Klyuchevykh Faktorov Razvitiya Arkhivnogo Dela v Rossii [Informatization as One of the Key Factors in the Development of Archiving in Russia]. *Molodoy uchenyy [Young Scientist]*, 47 (285). pp. 75-79. Retrieved from <https://moluch.ru/archive/285/64218/> (in Russian).
4. Beamsley, T. (1999). Securing Digital Image Assets in Museums and Libraries: A Risk Management Approach. *Library Trends*, 48 (2), pp. 358-78.
5. Vasylenko, D., Butko, L., Maslak, V., Domatrak, Yu. (2020). The Role of Innovative Management Facilities in Museum Activities. *Socio-Cultural Management Journal*. № 2. pp. 107-121. doi: <https://doi.org/10.31866/2709-846x.2.2020.222649>
6. Vasylenko, D., Butko, L., Salem D. (2021). The Archives Governance in Conditions of Archive Fund Digitization. *Socio-Cultural Management Journal*. № 1. P. 83-100. doi: <https://doi.org/10.31866/2709-846x.1.2021.235693>
7. Vovk, N. (2018). Electronic Exhibitions of Archival Documents: Current State and Prospects of Development. *Visnyk Knyzhkovoї Palaty*, 5, pp. 43-48. [in Ukrainian].
8. Volodin, D. V. (2012). Development of Methodological Bases of Development and Implementation of Automated Document Management Systems: Foreign Experience (1990-2011). *Extended abstract of thesis candidate's thesis*. Moskva: VNIIDAD. [in Russian].
9. Haranin, O. Ya. (2013). The Influence of Information Technology on the Formation of New Forms of Archival Sources. *Arkhivy Ukrainy*, 6 (288), pp. 86-94. [in Ukrainian].
10. (2020). The Head of the State Archival Service of Ukraine Anatoliy Khromov Took Part in the Presentation of the Complex Electronic Resource «Archiu» of the Central State Archive of Public Associations of Ukraine, created with the Direct Participation of the Company «Archival Information Systems». Retrieved from <http://surl.li/sluc> [in Ukrainian].
11. McKay, S. (2003). Digitization in an Archival Environment. *Electronic Journal of Academic and Special Librarianship*, 4, 1. Retrieved from https://southernlibrarianship.icaap.org/content/v04n01/Mckay_s01.htm
12. Nazarova, Ye. (2019). «State in a smartphone» and constitutional digital rights. What Zelensky's team offers. *Radio Svoboda*. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/30187139.html> [in Ukrainian].
13. Namande, B. W. (2004). Digitization of Archival Records: the Kenya National Archives and Documentation Service Experience. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/39670332.pdf>
14. Law of Ukraine on Electronic Documents and Electronic Document Management from May 31, 2005, № 2599-IV. (07.11.2018). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> [in Ukrainian].
15. Prokop, Yu. V. (2020). Future Trends of Information Archives. Retrieved from <http://conf.inf.od.ua/doklady-konferentsii/2020/220-prokop-yu>. [in Ukrainian].
16. Seliverstova, K. (2013). Features of Selection of Audiovisual Documents for Permanent Storage. *Studii z Arkhiv. Spravy Ta Dokumentoznavstva*, 21, pp. 69-74. [in Ukrainian].
17. Turovs'ka, S. & Smoliar, I. (2015). Electronic Exhibition as a Communication Model of the Scientific Library. *Visnyk Knyzhkovoї palaty*, 3, pp. 29-31. [in Ukrainian].
18. Tiurmenko, I. (2016). Historical and Cultural Heritage on the Websites of the System of State Archives of the Regions of Ukraine: Access Strategy. *Visnyk Kyivs'koho Natsional'noho Universytetu Imeni Tarasa Shevchenka. Istoriiia*, 3, pp. 70-75. [in Ukrainian].
19. Warren-Jones, E. (2018). How to Digitise an Archive. *De Gruyter*. Retrieved from <https://blog.degruyter.com/how-to-digitise-an-archive/>

Стаття надійшла до редакції 09.08.2021
Отримано після доопрацювання 17.09.2021
Прийнято до друку 28.10.2021